

Nr 238.

Av herr **Hermelin m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om anordnande av en ambulerande undervisning för landets jordbrukare.

För utvecklingen av vårt lands jordbruk framträder såsom en statens förnämsta uppgift den, att söka sörja för en lämplig jordbruksundervisning.

Den tid borde vara förbi, då jordbruket endast bedrevs efter yttre intryck eller som sonen lärt det av fadern.

Jordbrukets undervisningsanstalter, de må nu vara högre eller lägre, försöka ock nu draga skarorna till sig för att medverka därhän, att jordbrukaren må bliva beredd till sitt ansvarsfulla och för landets oberoende så viktiga värv. Kristidens erfarenhet har stärkt intresset härför och framvisat nödvändigheten av att väl planlägga jordbrukets drift.

Tyvärr kan dock ännu ej sägas, att denna undervisning fått den omfattning, som vore önskelig. Skötseln av våra större och medelstora jordbruk, ja, även småbruket, har dock mångenstädes, synnerligast där det intensiva jordbruket råder, en väl utbildad, facklig ledning, men hos det stora flertalet brukningsdelar saknas nog ännu på grund av bristande undervisning förmågan att kunna framdriva jordbruket i höjd med nutida erfarenheter och rön. Den stora avfolkningen från jordbruket till städerna och industrien ställer dock för de kvarvarande allt större och större krav för fyllandet av livsmedelsbehovet ej blott för dem själva utan även för landet i sin helhet. Därtill kommer, att den inhemska konsumtionen ock betydligt stigit. Allt detta gör att jordbrukarne måste komma till insikt att utnyttja alla de tekniska och vetenskapliga hjälpmedel, som numera, i den mån det ekonomiska läget det tillåter, stå den kunnige jordbrukaren till buds.

Meningen är icke här att söka utveckla något större undervisningsprogram. Vi vilja endast peka på en väg, där man utan några särskilda stora kostnader kan nå den stora massan av landets jordbrukarestam. Vi syfta i främsta rummet på ett ökat tillgodogörande av den lärarekraft som finnes vid de av statsmedel understödda lantmannaskolorna.

Dessa skolor, som utgöra ett antal av 44 stycken, spridda ut över hela vårt land, hava sin undervisning huvudsakligen förlagd under vintermånaderna november—april. Visserligen äro numera vid en del skolor inrättade längre s. k. nio-månaderskurser med sin därunder nog till fullo utnyttjade lärarepersonal, men vid det stora flertalet skolor finnes säkerligen en hel del personal, som uti undervisningsväg jämväl kunde utnyttjas under sommaren.

En lämplig väg för tillgodogörande av denna lärarekraft torde vara att ställa densamma mera direkt uti upplysningsarbetets tjänst bland jordbrukarne. I detta syfte torde det kunna vara ändamålsenligt att under sommarmånaderna anordna kortare, ambulerande undervisningskurser uti bygderna, kombinerade med praktiska demonstrationer. Då nu hushållningssällskapen i regel ock bidraga till understödandet av lantmannaskolornas verksamhet, torde den lokala ledningen av dessa kurser efter vissa fastställda grunder kunna uppdragas åt samma hushållningssällskap och med användande av förberörda lärarekraft, så även kanske med de vid hushållningssällskapen anställda jordbrukskonsulenterna. Kostnaderna för dessa kurser torde icke behöva ställa sig särdeles höga, snarare motsatsen. Lämpligen torde härvid av statsmedel bidrag erhållas i form av något dagtraktamente, varemot resekostnaderna torde kunna bekostas genom ordsbidrag.

Tiden för kurserna torde så lämpas, att de ej varda störande under det mera bråda jordbruksarbetet, och torde undervisningen inriktas på att verka upplysande och vägledande beträffande de medel, som stå jordbrukaren till buds för förkovran av sitt yrke, och torde kurserna böra vara så populärt anlagda, att de förmå samla till sig ej blott jordbrukarne själva utan även hos dem anställda förmän och arbetare. Kurserna torde ock vidare bliva i tillfälle att draga ökat antal elever till jordbrukets olika undervisningsanstalter för en fortsatt utbildning, liksom vid kurserna ock kunna påvisas de understöd för jordbrukets utveckling, vilka i form av anvisade statsmedel eller på annat sätt finnas att tillgå.

I detta sammanhang torde det tagas i övervägande, huruvida icke vid organisationen av försöksverksamheten på jordbruksområdet borde tagas hänsyn till här omnämnda arbetsförhållanden vid lantmannaskolorna för tillgodogörande av den där disponibla arbetskraften för befrämjande av försöksverksamheten genom ett på lämpligt sätt i breda former organiserat upplysningsarbete.

Det bör även till sist anmärkas, att den här framförda planen i själva verket icke skulle innebära någon för vårt land varande nyhet. Det föreslagna systemet har redan praktiserats i andra länder. Sålunda framgår det av en redogörelse i den av professor Hansen i Berlin år 1920 utgivna skriften »Das Landwirtschaftliche Unterrichtswesen», att lärarna vid Preussens »Landwirtschaftliche Winterschulen» under sommarmånaderna arbeta som vandringslärare.

Då det synes oss önskvärt, att en utredning verkställes angående möjligheterna att inom vårt land organisera en upplysningsverksamhet på jordbruksområdet av här antydd art, få vi på anförda grunder hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes genom kungl. lantbruksstyrelsen snarast möjligt verkställa utredning om anordnande under sommarhalvåret av en ambulerande undervisning för landets jordbrukare, särskilt medelst anlitande av den vid lantmannaskolorna anställda personalen, samt att Kungl. Maj:t därefter ville vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 20 januari 1921.

Richard Hermelin.

Dan. Poppius.

Arvid Lindman.

P. Nilsson
i Bonarp.

Ewald Lindmark.

C. O. Larsson.

Carl Arr. Anderson.

Ax. Sundling.

C. O. Johanson.

Nils Svensson
i Långelanda.

Oscar N. Olsson.

Torst. Thorsell.

B. Corneliusson.

Pehr Aug. Andersson.

Bernhard Nilsson.